

PIOTR Z SIENNA
(ok. 1382—przed 1453)

iotr z Sienna studentem Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Krakowskiego został w 1400 r., czyli w pierwszym roku działalności po wznowieniu jego funkcjonowania przez króla Władysława Jagiełłę. Pochodził z ówczesnej wsi Sienna, położonej w pobliżu Iłży, gdzie znajdował się zamek biskupa krakowskiego. Sienna za życia Piotra otrzymało w 1441 r. prawa miejskie. Jest prawdopodobne, że należał do możnej rodziny piszącej się z Sienna, a pieczętującej się herbem Dębno.

Stopień bakalarza sztuk wyzwolonych otrzymał w 1405 r. Studia filozoficzne zaś zakończył uzyskaniem magisterium sztuk wyzwolonych. Na stopień magistra został promowany w 1408 r. za dziekanatu Franciszka Krejsowicza z Brzegu. Zapewne bezpośrednio po zakończeniu studiów podjął funkcję wykładowcy na Wydziale Artium. W 1416 r. pełnił obowiązki dziekana Wydziału Filozoficznego. Za jego urzędowania magisterium artium uzyskał późniejszy rektor uniwersytetu Wawrzyniec z Raciborza. Piotr z Sienna zapewne w czasie studiów filozoficznych przyjął święcenia kapłańskie. Przed 1411 r. był altarzystą w kaplicy Wszystkich Świętych w krakowskiej katedrze. Dochody Piotra z Sienna jako altarzysty pochodziły ze wsi Węgrzce oraz z kaplicy św. Elżbiety w Kobierzynie. Do jego obowiązków jako altarzysty należało wygłaszanie kazań w języku polskim. Piotr z Sienna procesował się o tę altarię z Uniwersytetem Krakowskim, który mając prawo patronatu na jakiś czas pozbawił go tej altarii. Z wyroku biskupiego ówczesny prepozyt wiślicki Zbigniew Oleśnicki w 1422 r. przywrócił go na sporną altarię. Piotr z Sienna dbał o powierzone mu dobra, o czym świadczy przeniesienie wsi Węgrzce z prawa polskiego na niemieckie, co niewątpliwie zwiększyło jednocześnie jego dochody. Altarzystą w katedrze krakowskiej był jeszcze w 1434 r. W czasie pracy na Wydziale Filozoficznym studiował teologię. W bliżej nieokreślonym czasie uzyskał prawdopodobnie bakalaureat tej nauki lub nawet doktorat, bowiem w wypominkach za zmarłych w 1453 r. został wymieniony wśród zmarłych zasłużonych dla Uniwersytetu Krakowskiego bakałarzy i doktorów teologii.

Znane są dwie większe prace Piotra z Sienna zachowane w rękopisach: *Quaestiones disputatae super duodecim libros Metaphysicae Aristotelis* oraz *Quaestiones disputatae super quattuor libros Meteorum Aristotelis*. Pierwszy z wymienionych komentarzy powstał w 1418 r. Oparł go na pracy Jana z Ziębic, której fragmenty wiernie odtwarzał, a inne przerabiał. Uważał, że filozofia winna być podzielona na metafizykę, matematykę i fizykę. Był przeciwnikiem popularnej w filozofii środowiska krakowskiego z początków XV w. teorii *impetus*. Pisał, że wszystkim sferom niebieskim potrzebny jest jeden duch — poruszyciel, mając oczywiście na myśli Boga. W kwestii poruszania się ciał niebieskich uważał, że Ziemia nie może być w ruchu, ponieważ teza taka byłaby niezgodna z duchem nauczania Arystotelesa.

Problem powszechników rozwiązywał P[iotr z Sienna] w duchu nominalistycznym, przeciwstawiał się nie tylko stanowisku Wilełfa, ale i Tomasza z Akwinu, odwoływał się natomiast do autorytetu Wilhelma Ockhama i Marsyliusza z Inghen [Włodek].

Komentarz do *Quaestiones disputatae super quattuor libros Meteorum Aristotelis* opracował zgodnie z duchem szkoły Jana Burydana, opierając się na jego pracach oraz na rozprawach Mikołaja z Oresme.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *Filozofia i myśl społeczna XIII—XV wieku*, oprac. J. Domański, Warszawa 1978, s. 128—145.
- [2] M. Kowalczyk, *Wypominki Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1431/1432, 1453, 1458*, „Studia Warmińskie” IX, 1972, s. 532.
- [3] M. Markowski, *Burydanizm w Polsce w okresie przedkopernikańskim. Studium z historii filozofii i nauk ścisłych na Uniwersytecie Krakowskim w XV w.*, Wrocław 1971, wg indeksu.
- [4] Z. Włodek, *Piotr z Sienna*, [w:] *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*, Wrocław 1971, s. 319.
- [5] M. Zwiercan, *Piotr z Sienna*, PSB XXVI, 1981, s. 428—429.

Zdzisław Pietrzyk